

กรมการพัฒนาชุมชน

วิสัยทัศน์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔”

กรมการพัฒนาชุมชนได้มุ่งขับเคลื่อน ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ทำให้มีความง่าย ทำหาย และเป็นไปได้ในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. 2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ของประเทศไทย นโยบายของรัฐบาล สถานการณ์สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เพื่อให้บุคลากรทุกคน ใช้เป็นกรอบทิศทางการปฏิบัติงาน โดยสามารถกำหนดรูปแบบ นำไปประยุกต์สู่การปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม และกรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดให้ปี ๒๕๖๐ ขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน (Agenda) เพื่อมุ่งมั่นว่ากรมการพัฒนาชุมชน พร้อมขับเคลื่อน สัมมา ชีพชุมชนเข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก้าวไปสู่ “เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน อย่างมีความสุข”

วิสัยทัศน์

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง และชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้การพึ่งตนเอง
2. พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้พึ่งตนเองได้
3. สร้างระบบกลไกและกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง และบุคลากรมีอุดมการณ์ในงานพัฒนาชุมชนและเชี่ยวชาญการทำงานเชิงบูรณาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเอง
2. ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว
3. เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล
4. เสริมสร้างองค์กรให้มีสมรรถนะสูง

ประวัติกรม

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 5
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

แนวคิดการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในกลุ่มประเทศเครือจักรภพจากเดิมมาเป็น การพัฒนาที่เห็นว่าประชาชนเป็นแกนกลางของพลังขับเคลื่อนทางสังคม เมื่อแนวคิดการพัฒนาชุมชนนี้เผยแพร่ออกไปจนก่อให้เกิดเป็นปรัชญาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ซึ่งเรียกว่าขบวนการพัฒนาชุมชน ขบวนการดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศใช้แผนการบูรณะชนบทพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ สร้างสรรค์ชีวิตจิตใจของประชาชนในชนบทให้เหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองดี และส่งเสริมให้ประชาชนมีการครองชีพที่ดีขึ้น และได้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาการท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และมีการริเริ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่นในปีถัดมาโดยมีปลัดพัฒนาการเป็นผู้ ปฏิบัติงานซึ่งเรียกกันในภายหลังว่าพัฒนาการ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ฉบับที่ ๑๐ และจัดตั้งกรมการพัฒนาชุมชนขึ้นเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ภารกิจในระยะแรกของกรมการพัฒนาชุมชนคือ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนา ตนเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการต้องทำงานกับประชาชน มิใช่ทำให้ประชาชน

ค่านิยมองค์กร

A = Appreciation : ชื่นชม หมายถึง การตระหนัก เข้าใจ ชื่นชมยินดี ยอมรับนับถือ ยกย่องให้เกียรติในคุณค่าและความสำคัญของผู้อื่น

B = Bravery : กล้าหาญ หมายถึง ความกล้าหาญไม่เกรงกลัวต่ออันตรายหรือความยากลำบาก หรือสถานการณ์ยุ่งยากไม่สบายใจ

C = Creativity : สร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ด้วยความคิดของตนเองที่ไม่ธรรมดา

D = Discovery : ใฝ่รู้ หมายถึง การใฝ่รู้ การค้นหา การค้นพบข่าวสาร ความรู้ สถานที่และวัตถุต่างๆ เป็นครั้งแรก

E = Empathy : เข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด หรือประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการเอาใจเราไปใส่ใจเขา จินตนาการว่า หากอยู่ในสถานการณ์นั้นจะเป็นเช่นไร

F = Facilitation : เอื้ออำนวย หมายถึง การทำให้่ง่ายการทำงานนั้นเป็นไปได้การเอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้อื่นทำงานในวิถีทางที่เหมาะสมกับตัวเขาเอง

S = Simplify : ทำให้ง่ายขึ้น ทำให้เข้าใจง่าย ทำให้ชัดเจน

P = Practical : ความเป็นจริงเกี่ยวกับการกระทำ การปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้ เหมาะสม มีประโยชน์ ตามความเป็นจริง

อำนาจหน้าที่

ตาม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552 ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน
- 2) จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน
- 3) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนวิเคราะห์
- 4) สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศชุมชน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในงานพัฒนาชุมชน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน
- 6) ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
- 7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นายนิสิต จันท์สมวงศ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน มอบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานและบรรยายพิเศษ เรื่อง “ยุทธศาสตร์แห่งความสุข”

HAPPINESS STRATEGY : ยุทธศาสตร์แห่งความสุขของประชาชน

>> **Vision** วิสัยทัศน์ พช. : เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงชุมชนพึ่งตนเองได้ภายในปี 2564

>> **Values** ค่านิยม พช. : ยืนเคียงข้างประชาชน ช่วยเขาเพื่อให้เขาช่วยเหลือตนเองได้ help them to help themselves

>> Mission พันธกิจ พช. :

- ชุมชนพึ่งตนเอง
- เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้าง การมีส่วนร่วม
- ชุมชนมีความสุข

>> Goal เป้าหมาย พช. :

- หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ จปฐ.
- Gross Village Happiness : GVH มีค่าเฉลี่ยสูง
- เศรษฐกิจฐานรากแข็งแกร่ง

HAPPINESS STRATEGY OF CDD

ประกอบไปด้วย 4 ภารกิจหลัก : 1) ชุมชนพึ่งตนเองได้ 2) เศรษฐกิจฐานรากขยายตัว 3) ชุมชนมี
 ธรรมภิบาล และ 4) องค์กรมีขีดสมรรถนะสูง

1. LOCAL ECONOMY HAPPINESS

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากชุมชนโดยการพัฒนา

Project 1 : ขยายผล OTOP นวัตกรรม เชื่อมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน (Local Tourism)

Project 2 : พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ

Project 3 : เสริมสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) ผลิตภัณฑ์ OTOP แต่ละระดับ

Project 4 : ยกระดับช่องทางการตลาดสู่มาตรฐานสากล

2. Community Happiness

สร้างความสุขมวลรวมชุมชน Gross Village Happiness : GVH โดยการพัฒนา

Project 1 : หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

Project 2 : ส่งเสริมผู้นำสัมมาชีพช่วยเหลือสัมมาชีพชุมชน

Project 3 : พัฒนาครัวเรือนให้มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น

3. Local Capital Happiness

พัฒนาการจัดการทุนชุมชนให้มีการบริหารจัดการธรรมภิบาล ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน

Project 1 : กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

Project 2 : กองทุนแม่ของแผ่นดิน

Project 3 : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

Project 4 : บริหารจัดการหนี้ครัวเรือน

4. Personnel Happiness

สร้างสมรรถนะชีวิตการทำงานและครอบครัว (Quality of Life)

Project 1 : บุคลากรทันสมัย เก่ง ดี มีความสุขกับงานและครอบครัว

Project 2 : องค์กรคุณภาพ องค์กรคุณธรรม

Project 3 : องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดี

“WE ARE THE BEST...WE ARE THE TEAM”

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แห่งความสุข ให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องปรับกระบวนการในการทำงาน ในหลายๆ ส่วน

1. CDD MOVE : Move เพื่อการก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืนและมั่นคง
2. OTOP WAVE : Wave ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ตามกระแสความต้องการของผู้บริโภค และให้ทันยุคทันสมัย

ภาพรวมการขับเคลื่อนชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชน

>> การขับเคลื่อนระดับชาติ (Local Economy)

- การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน

OTOP MOVE TO THE NEXT DECADE

- กองทุนชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

>> การขับเคลื่อนระดับจังหวัด/ชุมชน (Community Strength)

- หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ความสุขมวลรวมชุมชน
- ชุมชนจิตอาสา/เกื้อกูล

>> การขับเคลื่อนระดับบุคคล (Quality of Life of The Poor)

- การแก้ไขปัญหาครัวเรือนยากจน : ซึ่ไปใช้ชีวิตแผนที่ชีวิต บริหารจัดการชีวิต : ดูแลชีวิต
- สัมมาชีพ มีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ

เพื่อพัฒนาไปสู่ >> ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

SDGs – ขจัดความยากจน

- ลดความเหลื่อมล้ำ
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นเน้นย้ำ

1. การขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยมยั่งยืน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

2. การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่กรมการพัฒนาชุมชนมี อาทิ ข้อมูล จปฐ. ข้อมูล กชช.2ค
3. การบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล และเกิดผลเป็นรูปธรรม

นายนิสิต จันทร์สมวงศ์
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน